

Дуллукутээ5и о5ону сайыннарар киин «Кустук» уьуйаан.

Уерэхтээын чопчу дьайымалын технологической картата

Тиэмэтэ: «Куобах кутуруга».

Николай Гаврилович Золотарев - Николай Якутскай остуоруйатыттан

(Орто белех)

Иитээччи: Степанова Аида Владимировна

2022с.

Белех: Орто белех

Керунэ: интегрированной

Тиэмэтэ: «Куобах кутуруга»

Сыала: Николай Гаврилович Золотарев – Николай Якутскай диэн кимин билибиннэри.

«Куобах кутуруга» диэн остуоруйатын билибиннэри. Оонньоур нене ойуулуур- дьуьуннуур, ей эйгэтин билиилэрин чинэти; о5о бабаран туран уерэн – кетен эппиэттиир интэриэьин уескэтии; дуобуйууну биэри.

Соруктара:

Уерэтэр: геометрическэй финуралары, еннеру араарарга, сыыппаралары, буквалары оонньоу нене салбыы уерэтии..

Сайыннарар: сиэлинэн туттан куобах кутуругун оноруу, дьайымал тумугуттэн дуобуйууну ылалларын ситиьии.

Иитэр: бэйэ – бэйэ5э эйгэс сыыаны уескэтии,

- о5о билиитин чинэтии,

- о5о ейун – санаатын, тылын сайыннары,

-о5о истэр, ейге тутар, тургэнник ылынар, бол5омтотун, ейун санаатын сепке толкуйдаан санарар дьобурун сайыннары.

Туттар тэриллэр: интерактивнай дуоска, слайд, геометрической фигуралар, паравозик, светофор, конверт, дьизэлэр, сиэл, уу, урэх, буквалар, гуашь.

Уобаластар дьуерэлэьиилэрэ: кэрэ эйгэ, билии – керуу, тылы сайыннары, эт – сиин сайдыьта, бодоруьуу, аьсаан.

Дьайымал тугула	О5о5о уеруйэ5и, сатабылы инэри (олохсугуу)	Иитээчи дьайымала	О5о дьайымала	Тутгуллар тэрил	Биримэтэ
Кириин чааба	<p>Бэйэ – бэйэ5э убаастабылы уонна абыныгас сьыыаны иитии. Дорооболоуу.</p>	<p>Утуе кунунэн о5олоор. Манна мин таспар кэллибит дуосканы кердубут. О5олоор, керун эрэ бу кимий? Николай Гаврилович Золотарев диэн. Кини о5олорго анаан элбэх остуоруйалары, хобооннору суруйбут. О5олоор, куобах диэн кимий? Кини кыбын хайдах енее5уй? сайын? хаамар дуо? ыстанар дуо? Кини набаа куттамсах. О5олоор, былыр Куобах бэрт уьун учугэй кутуруктаах этэ, керун эрэ.</p> <p>Билигин мин эьизэхэ Н.Г.Золотарев «Куобах кутуруга» диэн остуоруйатын кэпсиэм. Арай биирдэ куобах ойуурга дьизэ туттан олорубут. Дьизэтин аанын ис еттуттэн сабыллар гыммыт. «Дьизэбэр ыт киирээри гынна5ына ис еттуттэн баттыам диэн». Арай биирдэ куобах дьизитигтэн тахсан истэ5инэ, ханна эрэ тыас тыабаабыт. Куобах куттанан чугурус гыммыт. Дьизэтин аана сабыллан «лап» гына туспут. Куобах дьизэм иьиттэн ким эрэ кутурукпуттан хаарбата диэн куускэ ыстаммыт. Кутуругун тебете аанна хаалан хаалбыт. - Кэбис уонна бу дьизэ5э олорбоппун диэн ампаарыгар тахсан олорубут. Ол олонорон биирдэ таьырдыаттан ампаарыгар киирэн истэ5инэ, эмискэ куустээх тыал туьэн ампаарын аанын «лип» гыннарбыт. Куобах урукутунаа5ар ессе куттаммыт ойуур диэки ыстаммыт. Кутуруга ампаар ааныгар хаалбыт. Ойуурга ытыы олордогуна эьэ тийээн кэлбит. Эьэ куоба5ы кемускэьизэх буолан бииргэ олонорор буолбуттар. Арай биирдэ эьэ куобахха эппит. Куобах тансаннын маста киллэр эрэ, оьохпутун оттуохпут диэбит. Куобах тахсан иьэн аанна кутуругун хаптарбыт, эьэ сизтэ дии санаан ойуур диэки ойо турбут. Дьэ, ити курдук, Куобах кутгас буолан кутуругуттан мэдийбит уонна дьизэ туттубат буолбут.</p>	<p>Утуе кунунэн. Манан, борон. Ыстанар. Туохтан барьыттан куттанар кыыл</p>	<p>Н.Г.Золотарев портрета кестер (слайд) Куобах кестер манан борон. Куобах дьизэтэ кестер. Ампаар дьизэтэ кестер. Куобах эьэни керсер. Куобах кутуруга кестер.</p>	
		<p>Ааны ким эрэ тонсуйар. Флешканы арыян керуу. Кимий бу? О5олоор, мин эьизэхэ кердеьуулээх тийдим. Бу сотору мин тереебут кунум буолаары турар. Кутуругум набаа кылгас. Бабаалыста мизэхэ кемелеуеххут дуо кутурукпун кердуурбэр. Мин кутурукпун кердуургутугэр элбэх соруудахтары толоробут. Бастаан мин эьигиттэн тарбахтар ааттарын ыйытыахпын ба5арабын.</p>	<p>Куобах Кемелеьен. Тойон эрбэх, ьйар тарбах,</p>	<p>Конверт иьигэр флешка. (куобах слайдка кестер) Тарбахтар слайдка кестер.</p>	

Сурун чааьа	<p>Паравозигынан айан</p> <p>1 сорудах «Геометрическэй фигуралары сепке буоан олоор».</p>	<p>Оболоор билет ыллыбыт, билетпыт геометрическэй фигурата паравозка баар онно олоробут.</p>	<p>ортоку тарбах, аата суох, ьогын чыгыя.</p> <p>Геометрическэй фигураны ылан паравозка сепке олороллоор.</p>	<p>Хас биирдии обобо геометрическай фигуралар. (музыка тыаьыыр)</p>	
	<p>2 сорудах Светофорга сепке тохтоо</p>	<p>Оболоор, бу тугуй? Хайдах ен тыкпытый? Ол аата манна тохтуубут.</p>	<p>Кыбыл ен –тохтоо Арабас ен –бэлэмнэн От куех ен – бар.</p>	<p>Светофор</p>	
	<p>3 сорудах Сыыппаралары сепке уур</p>	<p>Куобах олорбут дьэитигэр тийэ кэллибит. Оо, керун эрэ бу куобахпыт кутурга кыбыллан хаалан хаалбыт. Бу дьэ аанын арыярбытыгар сыыппаралары сепке уурдахпытына ылабыт куобах кутуругун. Маладьаастар.</p>	<p>Моркуоптары сыыппараннан сепке уураллар.</p>	<p>Моркуоптар сыыппаралаах 1-2-3-4-5-6</p>	
	<p>4 сорудах. Фигуралары булан сепке муостаны онор.</p>	<p>Кердубут туох сытарый? Урэби туоруурга туох нааданый? Керун, эрэ бу курдук сепке уурабыт уонна куобах курдук ыстаналаан туоруубут.</p>	<p>Урэх, муоста</p>	<p>Хартыынаны керен фигуралары уураллар.</p>	
	<p>5 сорудах Буквалары сепке ааттаа</p>	<p>Оболоор, ханна тийэн кэллибит. Куобахпыт кутуруга эмиз ампаар ааныгар кыбыллан хаалбыт. Ону ыларбытыгар буквалары сепке эттэхпитинэ арыллар аана.</p>	<p>Куобах ампаарыгар. А-0-У-И</p>	<p>Буквалаах хартыына.</p>	
	<p>6 сорудах ханнык ен тахсыбытын таай</p>	<p>Аны билигин ким дьэитигэр тийэбитий оболоор? Куобах кимниин олордо этэй? Эьэ дьэитигэр кэллибит. Оо, эмиз куобахпыт кутуругун сорого эьэ дьэитин ааныгар кыбыллан хаалбыт. Кутурукпутун ыларбытыгар эмиз сорудах толоробут. Керун эрэ бу ханнык енуй?</p>	<p>Эьэ</p> <p>Арабас, кыбыл, хонор, халлаан куех, от куех, манан, оранжевай.</p>	<p>Эьэ дьэитэ</p> <p>Пюре ыьитигэр енеех кырааскалар сахсыйдахха ен тахсар.</p>	

	7 сорудах Куобах кутуругун сиэлинэн оноруу.	Маладыастар. О5олоор, керуннутууй. Куобахпыт кутуруга маннык этэ дуо? Текунук. Керун эрэ, бу остуолга таастаах уу баар онно кутуруктарбытын угабыт. Мыыла кутабыт. Дэлби ыгыспытыгар текунутэбит.	Суох текунук. Куобах кутуругун онороллор.	Таастаах уу, мыыла, сиэл.	
Тумук чааба	Куобахчаан кутуругун кэтэрдии.	О5олоор, биьиги соруудабы барытын толордубут дуо? Куобах уердэ дуо? ханнык соруудахтары толордубут? Ким ханнык соруудабы себулээтэ ордук? Н.Г.Золотарев учугэй остуоруйалаах эбит дуо? Маладыастар, керсуеххэ диэри.	Сиэлинэн онорбут куобах кутуругун кэтэрдэллэр.		